

Jerzy Starnawski

Maria z Fifagrowiczów Nogowa (30 VI 1925 - 10 VI 1972)

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 7, 225-226

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jerzy Starnawski

MARIA Z FIFAGROWICZÓW NOGOWA
(30 VI 1925 - 10 VI 1972)

Oddziałowi Przemyskiemu Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza ubył członek gorliwy, niezawodny uczestnik wszystkich zebrań i odczytów urządzanych na terenie Przemyśla, delegat Oddziału na kilka zjazdów Towarzystwa - Maria z Fifagrowiczów Nogowa. Przemyślanka, wychowana w mieście o dużych tradycjach kulturalnych, była przez całe życie patriotką swego miasta i regionu.

Świadectwo dojrzałości uzyskała w III Państwowym Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym w Przemyśle w lutym 1946 roku, po czym zjawiła się w środku roku szkolnego na studiach polonistycznych w KUL. Już w roku 1944/45 łączyła obowiązki uczennicy liceum i słuchaczki Studium Dramatycznego prowadzonego w Przemyśle przez Helenę Małkowską. Naprawdę jednak edukację przyszłej aktorki rozpoczęła już w dzieciństwie, gdy towarzyszyła swej matce w kuluarach przemyskiego zamku w czasie przedstawień Fredreum. Ma bowiem Przemyśl jedyny w Polsce teatr amatorski trwałości nieprzerwanej już blisko stuletniej. Jedną z najbardziej zasłużonych aktorek Fredreum jest odznaczona przed kilku laty orderem Sztandaru Pracy Wanda Fifagrowiczowa grywająca w sali przemyskiego zamku już ponad 50 lat.

Studia polonistyczne Marii Nogowej zaczęte pracą wyróżnioną w ramach ćwiczeń wstępnych Juliusza Kleinera (analiza I rozdziału "Ogniem i mieczem") i kontynuowane następnie krótko we Wrocławiu przerwały się następnie ze względów rodzinnych i zdrowotnych. Wznowiła je eksternistycznie po wielu latach wówczas, gdy zmuszona do pracy zarobkowej zatrudniona była w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Przemyśle i - od roku 1959 - w Technikum Łąkarskim na Bakończycach (przedmieście Przemyśla). Studia wypadło jej ukończyć w roku 1964 pod kierunkiem starszego kolegi uniwersyteckiego. Ale o taryfie ulgowej nie było i nie mogło być mowy. Wprost przeciwnie: w ostatniej fazie studiów prowadzonych na odległość wykazywała maksymalną staranność i

imponującą dociekliwość. Praca magisterska poświęcona dziejom Fredreum w sporej części została już opublikowana¹, ale ogłoszenie całości byłoby pożądane, gdyż praca ta świetnie uzupełnia znaną książkę Zygmunta Felczyńskiego², raczej wspomniewą. Nogowa dała rzetelną analizę repertuaru (w perspektywach historycznych); wnikliwe są jej uwagi o kształcie scenicznym wybranych przedstawień, interesująca charakterystyka niektórych amatorów-artystów. Część nie drukowana zawiera m.in. "Kalendarz wystawień Fredreum". Jako aktorka amatorskiego zespołu wyróżniła się Nogowa chlubnie, m.in. w roli Pazia w "Marii Stuart", Szimeny w "Cydzie" Corneille'a-Wyspiańskiego, Anieli w "Ślubach panińskich", Marii w "Warszawiance". Najwybitniejszym jej osiągnięciem reżyserskim był "Mindowe" Słowackiego, w którym grała Aldonę (najlepsza jej kreacja). Na deskach sceny spotkały się w tym spektaklu matka i córka.

Była Nogowa kierownikiem literackim Fredreum i wiceprezesem zespołu. W pracy pedagogicznej, stanowiącej obok amatorskiego aktorstwa drugą pasję jej życia, dała upust swemu zmysłowi reżyserskiemu wystawiając z młodzieżą spektakle tzw. Teatru Poezji. Pięknymi widowiskami uczciła Chopina i Słowackiego, interesujący wieczór oparła na poezji Brylla.

W działalności pedagogicznej wyszła nieco poza teren swej szkoły. W Zaocznym Studium Nauczycielskim uczyła techniki żywego słowa, w ostatnich latach prowadziła Ośrodek Metodyczny Zajęć Pozalekcyjnych dla szkół rolniczych na terenie województwa rzeszowskiego, zajęcia tego typu hospitowała, instruowała.

Wzorowy pedagog, człowiek szlachetny, nieskazitelny, odznaczający się skromnością - oto krótka charakterystyka osobistych walorów zmarłej.

¹ "Z dziejów amatorskiego teatru Fredreum w Przemyślu". W: "Z tradycji kulturalnych Rzeszowa i Rzeszowszczyzny. Księga pamiątkowa dla uczczenia X-lecia Rzeszowskiego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza". Rzeszów 1966, s.225-262.

² "Fredreum" i inne teatru przemyskie w latach 1906-1960. Kraków 1966.